

lovaného proti družstvu, neboť povolením exekuce na pohledávku není ještě nikterak řečeno, že tu skutečně taková pohledávka jest, a žalující družstvo se proti exekuci může brániti žalobou o její nepřípustnost, nebo nemusí vymáhajícímu věřiteli platiti a může se nechatí žalovati poddlužnickou žalobou a namítati, že nejde o pohledávku exekutovu, nýbrž o kupní cenu, která náleží družstvu. Ježto tedy nejde o nájem sporné parcely, nebyla výpověď z nájmu přípustná a byla právem zrušena, ovšem z jiných důvodů, než jak učinil odvolací soud.

Čís. 16482.

Přijímání nových členů společenstva (zák. č. 70/1873 ř. z.) představenstvem po uplynutí jeho funkčního období.

Představenstvo společenstva, k jehož působnosti patří podle stanov i přijímání členů, není po uplynutí funkčního období, na které bylo zvoleno, oprávněno přijímati nové členy společenstva, třebaže je ještě v obchodním rejstříku zapsáno a nové představenstvo nebylo ještě dosazeno.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1937, Rv I 1972/37.)

Podle stanov žalovaného bytového a stavebního družstva »Z.«, zapsaného společenstva s ručením omezeným v P., volí valná hromada na tři léta představenstvo, k jehož působnosti patří i přijímání členů. Členství se podle stanov nabývá tím, že představenstvo přijme příslušné prohlášení o přístupu. Poslední představenstvo bylo platně zvoleno na VIII. valné hromadě, konané dne 25. června 1932. Veškeré následující valné hromady (IX. až XII.) byly pravoplatně prohlášeny za neplatné. Opatřením ministerstva sociální péče ze dne 8. července 1936 bylo představenstvo zvolené na VIII. valné hromadě i dozorčí rada zbaveny své funkce a usnesením krajského soudu obchodního v P. ze dne 10. července 1936 bylo představenstvo vymazáno ze společenstevního rejstříku. Zároveň byl do něho zapsán prozatímní správce, jmenovaný ministerstvem sociální péče. Žalobci byli představenstvem zvoleným na VIII. valné hromadě přijati za členy žalovaného společenstva, a to na schůzi tohoto představenstva dne 11. června 1936, tudíž v době, kdy tříleté funkční období představenstva vymezené stanovami již uplynulo. Prozatímní správce, jmenovaný ministerstvem sociální péče, prohlásil dne 11. ledna 1937, že uznává členství pouze těch členů, kteří byli přijati žalovaným společenstvem před 27. květnem 1933, naproti tomu že však neuznává členství žalobců, ježto byli přijati teprve dne 11. června 1936. Domáhají se proto žalobci žalobou zjištění, že jsou členy žalovaného obecně prospěšného stavebního družstva »Z.«, zapsaného společenstva s ručením omezeným v P., že jim tudíž přísluší právo zúčastniti se valných hromad žalovaného družstva, hlasovati na nich a voliti orgány žalovaného družstva a že žalované společenstvo jest povinno to uznati a zapsati žalobce do jeho seznamu členů. S o u d p r v é s t o l i c e zamítl žalobu. D ů v o d y: V souzeném případě jde o rozhodnutí

právní otázky, zda představenstvo vyšlé z voleb VIII. valné hromady, konané dne 25. června 1932, bylo oprávněno ještě roku 1936 po uplynutí funkčního období přijímat nové členy, když valné hromady mezi tím konané byly prohlášeny za neplatné. Změny v představenstvu nastávají, 1. odvoláním volby ve smyslu § 15 zák. č. 70/1873 ř. z. valnou hromadou, 2. resignací, 3. suspensí, 4. uplynutím funkčního období, 5. smrtí, 6. konkursem a 7. přijetím členství v dozorčí radě. V souzené věci jest nesporné, že roku 1936 uplynulo se zřením na § 4 stanov žalovaného družstva funkční období představenstva vyšlého z voleb z 25. června 1932 resp. dřívějších a roku 1936 ještě zapsaného v rejstříku. Jak je zjištěno podle knihy protokolů valných hromad ze zápisu IX. valné hromady, konané dne 27. května 1933, dostalo představenstvo vyšlé z VIII. valné hromady absolutorium, avšak podle ustálené judikatury nejvyššího soudu jsou neplatné úkony, které vykonalo představenstvo neplatně zvolené resp. valná hromada, která byla zrušena (rozh. č. 12697 Sb. n. s.). Jsou tedy úkony představenstev vyšlých z IX. až XII. valných hromad neplatné a tedy i přijímání členů těmito představenstvy. Je pravda, že dokud není v rejstříku zapsáno nové představenstvo, jest oprávněno i povinno za družstvo jednati představenstvo staré, t. j. v rejstříku zapsané, jsouc na venek oprávněno k zastupování společenstva (rozh. č. 498, 12467 Sb. n. s.). Naskytá se však otázka, zda představenstvo zapsané v rejstříku jest oprávněno konati vnitřně veškeré úkony, jež přísluší jinak představenstvu, když jeho funkční období uplynulo. Soud je toho názoru, že představenstvo, jehož funkční období uplynulo časem nebo novou volbou, zaniklo a může vykonávati pouze takové úkony a opatření, které jsou naléhavě nutné, jež nestrpí odkladu, až do doby, kdy bude moci rozhodnouti o ostatních opatřeních orgán podle stanov z řádných voleb vyšlý a do rejstříku společenstev zapsaný, který má plnou důvěru členstva, neboť by v podobném případě v rejstříku zapsané představenstvo mohlo vykonáváním různých opatření po uplynutí svého funkčního období změnit celou vnitřní strukturu družstva a nepoctivě představenstvo by se mohlo nesvoláváním anebo úmyslným vadným svoláním udržeti do nedozírné doby při vedení družstva. Podle § 17 stanov se nabývá členství tím, že představenstvo přijme písemné prohlášení o přístupu a rozhodne o přijetí člena. Tu se ovšem předpokládá, že představenstvo je řádně a platně zvoleno a že jeho funkční období trvá. Tomu však tak v souzeném případě nebylo, neboť při přijímání žalobců dne 11. června 1936 nemělo představenstvo zapsané v rejstříku již funkce, která uplynutím času zanikla, a nebylo tudíž oprávněno přijímat ani nové členy, ani členy přijaté představenstvy vyšlými ze zmatečných a tedy neplatných valných hromad. Že přijímání členů není opatření naléhavě nutné, jež by nestrpělo odkladu do doby, než bude řádně zvoleno a zapsáno do rejstříku nové představenstvo, dovodil nejvyšší soud v rozhodnutí č. 11975 Sb. n. s., k jehož odůvodnění se soud i v souzeném případě připojuje. V případě, o němž jde, se přijímáním nových členů nejen dosavadní rozpory uvnitř družstva zvýšily, ale ani přijímání to by neprospělo družstvu a mělo účel jiný než snad konvalidovati usnesení před-

stavenstev dřívějších o přijímání členů, neboť tehdy svolané představenstvo 41 členů nepřijalo, přes to, že již dříve složili podíly a podali přihlášky, za to přijalo nových 45 členů. Nebylo ani nutno přijímat členy z důvodů finančních, neboť představenstvo se tehdy usneslo vrátiti nepřijatým členům částky složené na členské podíly. Také tu nebylo nutno přijímat členy do nových domů, které družstvo hodlalo stavěti, neboť ministerstvo sociální péče oznámilo dne 9. května 1935, že nedává svolení, aby družstvo stavělo další dva domy. Nelze tedy mluvit o naléhavosti při přijímání členů. Nestali se tedy žalobci členy žalovaného společenstva, ježto o jejich přijetí nerozhodl orgán k tomu oprávněný, a žalobci musejí čekatí až do rozhodnutí řádným a oprávněným představenstvem o jejich členských přihláškách. Nerozhoduje, zda se žalobci domnívali, že představenstvo jest oprávněno přijmouti je za členy, neboť věděli, že o jejich přijetí rozhodne představenstvo, jehož funkční období uplynulo. I kdyby však tu takováto vědomost nebyla, nemůže to míti podle názoru soudu v zápětí přijetí žalobců za členy, ježto nerozhodoval orgán k tomu příslušný. O d v o l a c í s o u d potvrdil napa- dený rozsudek, prohlásiv dovolání podle čl. I č. 2 zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. za přípustné (hodnota předmětu sporu oceněna podle § 500, odst. 3, c. ř. s. částkou 5.000 Kč). D ů v o d y: Zákon ani stanovy ne- prodlužují funkční období členů až do té doby, než budou zapsáni do rejstříku za vystouplé členy představenstva nově nastupující členové, a prakse vyložila trvání funkčního období tak, že se počíná volbou na valné hromadě a končí se dnem valné hromady, na níž byla provedena nová volba. Aby tato volba byla platná, prakse nevyžaduje. K neplat- nosti volby lze přihlížeti a počítati s ní pouze tehdy, bylo-li o její ne- platnosti pravoplatně rozhodnuto. Správně poukazuje odvolatelův od- půrce na to, že ani podle § 18 zák. č. 70/1873 ř. z. není představenstvo oprávněno rozhodovati o vnitřních záležitostech a že jest povinno dbáti ustanovení valné hromady (§ 31 řeč. zák.), takže staré představenstvo nemůže jednati za družstvo proti vůli nově zvoleného představenstva, poněvadž by tím porušovalo ustanovení § 34 uved. zák., a nemůže tedy přijímatí nové členy bez souhlasu valné hromady, vlastně nového před- stavenstva valnou hromadou ustanoveného, jsouc právě omezeno usne- sením valné hromady. Nové představenstvo nastupuje po svém zvolení ihned na místě starého a nové představenstvo jest vůči třetím osobám toliko omezeno ve funkci zástupčí, dokud není do společenstevního rej- stríku zapsáno, takže se staré představenstvo musí omeziti pouze na znamenání firmy a zastupování družstva před úřady, dokud není vy- mazáno, resp. na provádění úkonů, na nichž se nové představenstvo usneslo. I kdyby se připustilo, že nejen nové představenstvo ihned po svém zvolení může vykonávati své funkce, ale i staré představenstvo, pak zajisté z toho, že vystupuje již prozatímně a dočasně vedle nového představenstva, vyplývá, že může vykonávati jen úkony a opatření na- léhavě nutná a účelná, jak výstižně prvý soud odůvodnil, zdůrazniv, že ve vnitřním poměru staré představenstvo může vykonávati pouze ta- kové úkony, které nestrpí odkladu, až do té doby, kdy bude moci o ostat- ních opatřeních rozhodnouti orgán podle stanov z řádných voleb vyšlý

a zapsaný do rejstříku, a který má plnou důvěru členstva, neboť by v opačném případě v rejstříku zapsané představenstvo vykonáváním různých opatření, když uplynulo jeho funkční období, mohlo změnit celou vnitřní strukturu družstva a nepoctivé představenstvo se udržeti do nedozírné doby ve vedení družstva nesvoláváním nebo úmyslně vadným svoláváním valné hromady. Správně také prvý soudce poukázal na rozhodnutí č. 11975 Sb. n. s., že přijímání nových členů nelze pokládati za opatření naléhavě nutné, a to zejména v souzeném případě, kde představenstvo nebylo v této nutnosti důsledné, když některé hlásící se členy přijalo, jiné však nepřijalo. Odvolatelé zdůrazňují, že představenstvo jest nejen oprávněno, ale i povinno rozhodnouti o nových členských přihláškách. Ovšem nutnějším úkolem bylo, aby představenstvo vynaložilo veškerou péči na svolání valné hromady podle § 29, odst. 3, zák. č. 70/1873 ř. z., aby došlo k platné volbě nového představenstva, a stačilo, aby bylo novému představenstvu ponecháno rozhodnutí o členských přihláškách. Jak zákon, tak stanovy předpokládají pravidelný případ, že každoročně dojde k platné valné hromadě a že nedojde k čtyřletému mezidobí, v kterém vlastně funkce všech členů představenstva dosud zapsaného zanikly uplynutím funkčního období. Na takovýto případ, na nějž není ani v zákoně, ani ve stanovách pamatováno, jest užití ustanovení § 7 obč. zák. Právní řád spočívá na řádu mravním. Zákonodárce poukázav v § 7 obč. zák. na »přirozené právo«, jímž zřejmě myslí příkazy obecného lidského svědomí, praktické morálky, jak je sociální spolužití lidí od věků vyvinulo, takže se nám zdají vrozeny, pročež místo nich mluvíme přímo o právním citu, poukázav tedy na ono »přirozené právo«, jako na pramen práva pozitivního a na zdroj, z kterého máme čerpati, když nás jeho pozitivní normy úplně opouštějí, ustanovil tím zároveň svrchované vykládací pravidlo pro případy, kdy nás jeho pozitivní normy ponechávají v pochybnostech. I pochybný případ je rozhodnouti tak, aby to vyhovovalo obecnému lidskému cítění, z něhož sám právní řád čerpal své normy. I to ovšem může býti obojaké a pochybné, ale právo aspoň nesmí urážeti nikdy nepochybný a nepopíratelný, všeobecně uznávaný příkaz praktické morálky (rozh. nejv. soudu z 9. května 1922, Rv I 996/21, Práv. 1922, str. 271). I když se věc posuzuje s vyloženého hlediska, schvaluje odvolací soud názor soudu první stolice, že představenstvo, které vyšlo z valné hromady dne 26. června 1932 a jež nebylo dosud z rejstříku vymazáno, nebylo samo oprávněno přijímatí nové členy proto, že funkční období všech členů uvedeného představenstva uplynulo a že nešlo o úkon naléhavý. Odvolatelé také věděli, že o přijetí jejich členských přihlášek nemůže rozhodnouti zatím představenstvo, jehož funkční období uplynulo, o čemž byli informováni letákem i svědkem Č. Hledíc na uvedené úvahy posoudil tedy soud první stolice věc po právní stránce v podstatě správně.

N e j y š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Je řešiti otázku, jaký právní stav nastane, uplynulo-li stanovami vymezené funkční období, na které bylo představenstvo společenstva

zvoleno, a nebylo-li nové představenstvo dosazeno. Z ustanovení §§ 15 a násl. zákona o společenstvech výdělkových a hospodářských č. 70/1873 ř. z. vyplývá, že představenstvo, jež je zapsáno v obchodním rejstříku, má určitou, z á k o n e m vytčenou pravomoc, jež nemůže být žádným způsobem omezena. K této zákonné pravomoci náleží oprávnění představenstva k zastupování společenstva vůči třetím osobám. Zároveň vyplývá z dotčeného zákona, že tu musí být vždy představenstvo, které má právě uvedenou, neomezitelnou zákonnou pravomoc. Z toho vyplývá, že staré představenstvo má, dokud je v obchodním rejstříku zapsáno a nebylo dosazeno nové představenstvo, shora uvedenou z á k o n n o u pravomoc a že jest tudíž vůči třetím osobám oprávněno k právním jednáním a projevům vůle patřícím do této pravomoci jménem společenstva. Je proto zkoumati otázku, patří-li přijetí nových členů do oné zákonné pravomoci. Na tuto otázku jest odpověděti záporně, neboť přijetí členů nespadá pod zastupování společenstva vůči třetím osobám. Přijetí členů je ve své podstatě uzavřením smlouvy mezi novými členy a ostatními členy společenstva. Přijetí členů přísluší, neustanovují-li stanovy nic jiného, valné hromadě. V souzeném případě bylo sice právo přijmouti členy, tudíž právo prohlásiti vůči nově vstupujícím členům vůli směřující k uzavření smlouvy jménem druhé smluvní strany, dosavadních členů společenstva, s t a n o v a m i propůjčeno představenstvu, avšak oprávnění k takovému úkonu (přijetí nových členů) nepatří do pravomoci, jež byla představenstvu propůjčena zákonem a nemůže být omezena, nýbrž se opírá o právo udělené představenstvu stanovami. Toto oprávnění představenstva, které se opírá o zvláštní zmocnění udělené stanovami a nevyplývá z pravomoci propůjčené zákonem, zaniká uplynutím funkčního období představenstva, na které toto bylo podle stanov zvoleno. V souzeném případě přijalo představenstvo zvolené na VIII. valné hromadě žalobce — jak je nesporno — v době, kdy jeho stanovami vymezené funkční období již uplynulo. V té době zaniklo již oprávnění tohoto představenstva přijmouti jménem dosavadních členů nové členy, které se opíralo o zvláštní zmocnění obsažené ve stanovách. Přijalo-li přes to představenstvo v této době nové členy, není toto přijetí pro žalované společenstvo závazné, ježto nebylo vykonáno orgánem, který byl k takovému úkonu jménem společenstva oprávněn.

Čís. 16483.

K výkladu § 1358 obč. zák.

Kdo se zaručil podpisem směnky za zaplacení kupní ceny za věc prodanou s výhradou vlastnictví do zaplacení kupní ceny, není oprávněn učiniti zaplacení směnečné sumy závislým na tom, aby prodatel (věřitel) naň převedl vlastnictví, které si sám vyhradil do zaplacení kupní ceny.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1937, Rv I 2316/37.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu na zaplacení 12.000 Kč s přísl. podal žalovaný směnečné námitky, v nichž tvrdil, že zažalovaná částka